

Przedszkole Niepubliczne Bim Bam Bino

ul. Słowackiego 145

87-700 Aleksandrów Kujawski

Regulamin postępowania z dzieckiem
przejawiającym zachowania agresywne
w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim

Metryka dokumentu:

Etapy	Wersja data	Zmiana	Funkcja	Imię i nazwisko	Data i podpis
Opracował:	1.3. 15.11.2024 r.	aktualizacja wersji	Dyrektor Nauczycielki	Dagmara Wójcik Anna Blum Agnieszka Dykalska, Milena Ogrodowska, Agata Kołaczyńska, Anna Jóźwiak, Paulina Ciarkowska	
Sprawdził:	1.3. 15.11.2024r..	aktualizacja wersji 1.2. z 15.11.2024 r.	Organ Prowadzący	Małgorzata Kiedrzyńska	
Zatwierdził:	1.3. 15.11.2024 r.	aktualizacja wersji 1.3.	Dyrektor	Dagmara Wójcik	

1. § 1

Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230 z późn. zmianami);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. (Dz.U. z 2017 r. poz. 356);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji. (Dz.U. 2014 poz. 1170 ze zmianami);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. (Dz.U. 2009 nr 139 poz. 1130);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604, z późn. zm.).

2. § 2

Zakres procedury

1. Niniejszy dokument reguluje zasady postępowania systemowego dyrektora, nauczycieli, wychowawców, specjalistów i pracowników niepedagogicznych placówki wobec dziecka przejawiającego agresywne zachowania w przedszkolu.
2. Działania pracowników placówki skierowane są na:
 1. zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim dzieciom;
 2. usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych przedszkola w sytuacjach trudnych;
 3. zapobieganie zachowaniom niepożądanym;
 4. ustalenie zasad reagowania na zachowania niepożądane;
 5. eliminowanie u dzieci negatywnego obrazu samego siebie, stwarzanie poczucia pewności siebie, zapewnienie równowagi emocjonalnej;
 6. ułatwienie nawiązywania kontaktów społecznych;

7. wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym.

3. Działania podejmowane w sytuacjach wystąpienia zachowania agresywnego dziecka mają charakter kompleksowy. Skuteczność podejmowanych interwencji zależy od tego, czy nauczyciele i rodzice konsekwentnie realizują jednolity system oddziaływań wychowawczych wobec dziecka i reagują we właściwy sposób na jego agresywne zachowanie.

4. § 3 Postanowienia ogólne

1. Cel ogólny procedury: Osiągnięcie celów określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w szczególności:
 1. W zakresie budowania u dzieci systemu wartości.
 2. W zakresie kształtowania u dzieci odporności emocjonalnej.
 3. W zakresie kształtowania umiejętności koniecznych do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach oraz w zakresie rozwijania umiejętności społecznych, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi.
2. Cele szczegółowe procedury:
 1. Eliminowanie agresji jako zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci;
 2. zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych wobec dzieci wykazujących objawy zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
 3. Uświadomienie rodzicom dziecka ich roli w procesie wychowawczym i wypracowanie metod współpracy pomiędzy przedszkolem a rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych;
 4. Zapobieganie zachowaniom niepożądanym dzieci, w szczególności tym o charakterze powtarzalnym.
 5. Wskazanie działań zapobiegawczych (profilaktycznych) oraz naprawczych (korekcyjnych) w stosunku do dzieci sprawiających trudności wychowawcze.
3. Osoby podlegające procedurze
 1. Dzieci uczęszczające do przedszkola.
 2. Wychowawcy grup przedszkolnych.
 3. Zatrudnieni w przedszkolu specjaliści: pedagog, pedagog specjalny, psycholog, logopeda, nauczyciele współorganizujący proces kształcenia.

4. Nauczyciele prowadzący zajęcia dodatkowe: nauczyciel religii, nauczyciel języka angielskiego.
5. Pracownicy niepedagogiczni przedszkola: pracownicy administracji, pracownicy obsługi.
6. Dyrektor i wicedyrektor.
7. Rodzice dzieci uczęszczających do przedszkola.

5. § 4 Formy dziecięcej agresji

1. Agresja fizyczna polega na ataku fizycznym lub nadmiernej obronie, przejawia się między innymi w:
 1. niszczeniu zabawek, przedmiotów, prac plastycznych i innych wytworów, swoich lub cudzych;
 2. biciu, pluciu, gryzieniu, szczypaniu, kopaniu lub szarpaniu koleżanek/kolegów/osób dorosłych;
2. Agresja werbalna polega na:
 1. konfrontacji słownej - inicjowaniu i prowokowaniu do kłótni,
 2. bezpodstawnym obwinianiem, skarżeniem, lamentowaniem;
 3. stosowaniu wulgaryzmów, wyzwisk i innych obraźliwych słów.
3. Agresja pośrednia (cicha), występuje, gdy dziecko:
 1. świadomie wyłącza się z komunikacji;
 2. świadomie ignoruje słowa nauczyciela;
 3. podżega kolegów do robienia krzywdy innym dzieciom;
4. Agresja relacji:
 1. ignorowanie dzieci,
 2. podżeganie do wykluczenia z grupy pewnych dzieci;
 3. narzucania komuś swojej woli;
 4. opór wobec rodzica lub nauczyciela;
 5. przesadne żądanie zainteresowania oraz uwagi ze strony innych;
 6. żądanie natychmiastowego zaspokojenia swoich potrzeb;
 7. przeszkadzanie i prowokowanie do zachowania agresywnego innych dzieci;
 8. bezpodstawne oskarżanie i obwinianie innych dzieci o zrobienie czegoś.

6. § 5

Działania nauczyciela zapobiegające występowaniu u dzieci aktów agresji

1. Nauczyciel pełni funkcję wychowawcy grupy przedszkolnej samodzielnie lub wspólnie z drugim wychowawcą. Do jego obowiązków, wobec dziecka przejawiającego zachowania agresywne, należy:
 1. Profilaktyka - podejmowanie działań zmierzających do eliminacji trudności i problemów wychowawczych w prowadzonej przez siebie grupie, w tym wykorzystanie różnorodnych form oddziaływań wychowawczych zapobiegających zachowaniom agresywnym dzieci.
 2. Współpraca z rodzicami w ramach profilaktyki zapobiegania zachowaniom agresywnym wśród dzieci lub mającej na celu ujednolicenie oddziaływań wychowawczych: przedszkole - środowisko rodzinne, wobec dzieci, u których występują przejawy agresji.
 3. Zapoznanie rodziców z dokumentacją obowiązującą w placówce, w tym Statutem *Przedszkola Niepublicznego Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim, Systemem Wychowawczym, Regulaminem postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne*. Zapoznanie następuje na pierwszym zebraniu dla rodziców w danym roku szkolnym lub po każdej aktualizacji procedury.
 4. Uzgodnienie z dziećmi *Kontraktu* zawierającego zachowania akceptowane w przedszkolu, do którego zapisów nauczyciel może odwołać się w sytuacjach trudnych.
 5. Dokonywanie obserwacji i diagnozy rozwoju i zachowania dzieci, w tym dzieci przejawiających zachowania agresywne.
 6. Dokumentowanie wyników diagnozy.
 7. Systematyczne monitorowanie częstotliwości występowania aktów agresji u dziecka.
 8. Dokumentowanie sytuacji i zdarzeń, w których występowały akty agresji u danego dziecka. Sporządzanie notatki służbowej z każdego zdarzenia. W dokumentacji i notatkach służbowych zawieranie informacji o sytuacjach wymagających interwencji osób trzecich, np. pedagoga, psychologa, pedagoga specjalnego, dyrektora, wicedyrektora.
 9. Prowadzenie korespondencji z rodzicami dzieci, u których występują akty agresji. Przekazywanie informacji w Dzienniku Elektronicznym. Informacje przekazywane są w sposób zwięzły, opisują zaistniałą sytuację, zawierają konkretne fakty. Zawsze oceniają zachowanie dziecka, nie dziecko.
 10. Wspieranie dziecka/dzieci w radzeniu sobie ze złymi emocjami. Realizacja zajęć o tej tematyce w grupie.
 11. Opracowanie Indywidualnego Programu Wspierania Rozwoju Dziecka, realizacja założonych celów w toku bieżącej pracy. Realizacja najbardziej skutecznych dla danego dziecka metody pracy, aby zachowania agresywne stawały się coraz rzadsze.

12. Ścisła współpraca ze specjalistami, szczególnie pedagogiem, pedagogiem specjalnym i psychologiem.
13. Podjęcie współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.
14. Opracowanie i uzgodnienie z rodzicami dziecka przejawiającego zachowania agresywne zasad i form systematycznej współpracy. Kontrakt dotyczący ujednolicenia oddziaływań wychowawczych w przedszkolu i w domu.

7. § 6

Działania specjalistów zapobiegające występowaniu aktów agresji wśród dzieci

1. W przedszkolu zatrudnieni są specjaliści: pedagog, pedagog specjalny, psycholog, logopeda, których obowiązkiem jest udzielanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom uczęszczającym do przedszkola i ich rodzicom. Specjaliści wchodzi w skład Zespołu pomocy psychologiczno -pedagogicznej, do którego obowiązków w szczególności należą:

1. Organizacja dla dziecka/dzieci przejawiających zachowania agresywne oraz dla ich rodziców, form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
2. Dokonanie pogłębionej diagnozy pedagogiczno-psychologicznej dzieci, u których występują akty agresji.
3. Ustalenie wspólnych kierunków działania na terenie przedszkola z wychowawcami grup.
4. Objęcie dziecka przejawiającego zachowania agresywne pomocą w postaci zajęć specjalistycznych lub innymi formami pomocy na terenie placówki przedszkolnej,
5. Prowadzenie w oddziałach przedszkolnych, zajęć grupowych rozwijających kompetencje emocjonalno- społeczne.
6. Realizacja Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego, z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne i posiadającym Orzeczenie o potrzebie Kształcenia specjalnego.
7. Realizacja wytycznych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w sytuacji otrzymania od rodzica opinii lub orzeczenia.
8. Opracowanie wspólnie z wychowawcami form współpracy z rodzicami dziecka wykazujących zachowania agresywne.
9. Analiza opinii i orzeczeń otrzymanych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, następnie w ramach posiadanych zasobów kadrowych i bazy przedszkola, dostosowanie oddziaływania edukacyjnych, wychowawcze i terapeutyczne do zaleceń poradni.

10. Indywidualne rozmowy w trakcie interwencji - w sytuacji wystąpienia agresywnego zachowania dziecka w grupie.

8. § 7

Działania nauczycieli i specjalistów w ramach współpracy z rodzicami dziecka, u którego występują akty agresji

1. Udzielenie rodzicom rzetelnej informacji o rozwoju, zachowaniu i funkcjonowaniu dziecka w przedszkolu, w tym opis sytuacji, gdy u dziecka wystąpiły akty agresji.
2. Zapoznanie rodziców z dokumentacją dotyczącą zapobieganiu agresji wśród dzieci, zebranie odpowiednich zgód, stanowiących załączniki niniejszego regulaminu.
3. Opracowanie, wspólnie z wychowawcami grupy, informacji o dziecku, w celu przedłożenia jej przez rodzica w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
4. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla zainteresowanych rodziców dzieci, u których występują zachowania agresywne.
5. Zobowiązanie rodziców do systematycznej współpracy z placówką w celu ujednolicenia oddziaływań zapobiegających zachowaniom agresywnym.
6. Opracowanie wytycznych postępowania w domu i w przedszkolu. Wskazanie ćwiczeń, technik relaksacyjnych oraz odpowiednich zabaw i zadań możliwych do realizacji w domu.
7. Wspomaganie rodziców w pracy wychowawczej z dzieckiem, między innymi poprzez doradztwo w zakresie dobrych praktyk wychowawczych, wskazanie odpowiedniej literatury.
8. Wskazanie instytucji, w których rodzic może uzyskać pomoc.

9. § 8

Współpraca rodziców dziecka przejawiającego zachowania agresywne z placówką

1. Udzielanie nauczycielom i specjalistom rzetelnej informacji o rozwoju dziecka, jego zainteresowaniach, potrzebach i zachowaniu w domu.
2. Systematyczny udział w konsultacjach indywidualnych, rozmowach z nauczycielami i specjalistami, w celu ujednolicenia oddziaływań wychowawczych stosowanych w placówce i w domu.
3. Udział, w odbywających się na terenie placówki, prowadzonych przez przedszkole lub inne instytucje wspomagające rozwój dziecka, prelekcjach, szkoleniach i warsztatach.
4. Udział w konsultacjach, warsztatach i prelekcjach zorganizowanych poza przedszkolem, np. cyklu szkoleniowym Szkoła dla Rodzica organizowanym w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

5. Prowadzenie poprzez Dziennik Elektroniczny korespondencji z nauczycielami – wychowawcami grupy i specjalistami, omawianie na bieżąco trudnych sytuacji zaistniałych w przedszkolu lub w domu.
6. Niezwłoczny przyjazd rodzica lub osoby przez niego wskazanej, do placówki, w celu wyciszenia lub odebrania dziecka, gdy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu innych dzieci w grupie lub bezpieczeństwu innych osób sprawującym opiekę nad dziećmi.
7. Sprawowanie opieki nad dzieckiem w czasie wycieczek, wyjazdów, zajęć edukacyjnych odbywających się poza murami przedszkola, gdy akty agresji występują cyklicznie i zagrażają innym dzieciom w grupie.

10. § 9

Działania podejmowane w grupie, w chwili wystąpienia agresji u dziecka

1. Wychowawca, podejmując interwencję wobec dziecka wykazującego zachowania o charakterze agresywnym, dąży do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim dzieciom oraz sobie.
2. Działaniom skierowanym na usunięcie bezpośredniego zagrożenia powinna towarzyszyć próba wyciszenia przejawiającego agresję dziecka, poprzez rozmowę, odwrócenie jego uwagi itp.
3. W celu opanowania sytuacji wywołanej agresją dziecka, nauczyciel ma prawo prosić o pomoc dostępnego specjalistę lub pracownika niepedagogicznego.
4. Dziecko, przeciwko któremu skierowana była agresja, powinno zostać otoczone opieką, jeżeli sytuacja tego wymaga, pracownicy przedszkola udzielają mu stosownej pomocy.
5. Reakcja pracowników placówki wobec przejawów agresji u dziecka powinna być natychmiastowa, adekwatna do skali zagrożenia spowodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia. Jeżeli to możliwe, wychowawca, przeprowadza indywidualną rozmowę z dzieckiem w celu wyjaśnienia przyczyn niewłaściwego zachowania.
6. Nauczyciel, specjalista oraz każdy inny pracownik przedszkola, rozmawiając z agresywnym dzieckiem stosuje zasadę, iż nie należy potępiać dziecka, ale wskazywać na zachowania aprobowane społecznie, jednocześnie wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy.
7. W sytuacji wystąpienia u dziecka zachowania o znamionach agresji, reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny - komunikaty kierowane do dziecka powinny mieć formę instrukcji: np. „przestań kopać”, „usiądź”, „odejdź”, bez stosowania zaprzeczeń typu „nie gryź”, „nie biegaj”.

8. Nauczyciel podchodzić do dziecka z szacunkiem, unika agresji słownej. Wychowawca, specjalista lub pracownik niepedagogiczny, powstrzymuje się od zachowania mającego znamiona agresji werbalnej. Nie może obrażać dziecka, zawstydząć go, nie powinien oceniać dziecka - lecz jego zachowanie. W związku z tym, biorące udział w zdarzeniu osoby nie komentują głośno zachowania dziecka, szczególnie przy innych pracownikach, aby dodatkowo nie wyzwać w nim negatywnych emocji i nie wzmacniać agresywnego zachowania.
9. Zdecydowanie nauczyciel nie stosuje agresji fizycznej. Użycie siły fizycznej jako środka przymusu jest ostatecznością, może mieć miejsce tylko w przypadku konieczności powstrzymania dziecka przed zadaniem ciosu innej osobie, w celu rozdzielenia bijących się dzieci czy pozbawienia dziecka niebezpiecznego przedmiotu, jeśli odmawia jego dobrowolnego oddania, czy powstrzymania przed rzuceniem krzesłem, ucieczką z sali itp.
10. W sytuacjach ekstremalnych, gdy agresja zagraża bezpieczeństwu dzieci i pracowników możliwe jest zastosowanie holdingu, tj. trzymanie dziecka w uścisku, w celu całkowitego uniemożliwienia przemieszczania się po sali i dalszego atakowania innych dzieci.
11. Po opanowaniu sytuacji, gdy dziecko przejawiające agresję uspokoi się, nauczyciel omawia z nim całą sytuację, wyjaśnia skutki zachowania, zachęca do przeproszenia osoby poszkodowanej i naprawy szkody.
12. Wychowawca, w celu zapobiegania agresywnym zachowaniom dzieci i wyeliminowaniu ich w przyszłości, po każdym zdarzeniu, odwołując się do Kodeksu Grupy, przeprowadza pogadankę ze wszystkimi dziećmi na temat zasad bezpiecznego zachowania w przedszkolu.
13. Nauczyciel po zdarzeniu stosuje adekwatne konsekwencje np. czasowe wykluczenie z zabawy dziecka przejawiającego agresywne zachowania.
14. W sytuacji, kiedy agresywne zachowanie eskaluje i zagraża zdrowiu i życiu pozostałych dzieci w grupie i/lub pracowników, sprawujący opiekę nad dziećmi nauczyciel, specjalista lub inny pracownik przedszkola, prosi rodzica lub osobę przez niego wyznaczoną o natychmiastowy przyjazd do placówki, w celu uspokojenia, wyciszenia lub zabrania dziecka do domu.
15. W wyjątkowo niebezpiecznych sytuacjach, wzywane jest Pogotowie Ratunkowe
16. Przejawy agresji, są dokumentowane. Wszyscy świadkowie zdarzenia sporządzają notatki służbowe. Notatkę zbiorczą, zawierającą wszystkie niezbędne dla rodzica informacje, sporządza pedagog przedszkolny.
17. Rodzic powiadamiany jest o sporządzeniu notatki. Na prośbę rodzica, notatka może zostać mu udostępniona do wglądu. Rodzic zapoznaje się z jej treścią, może, ale nie musi jej podpisać. W sytuacji braku podpisu, fakt ten odnotowywany jest na dokumencie.
18. Nauczyciele opiekujący się dziećmi na danej zmianie lub danego dnia, mają obowiązek informowania drugiego wychowawcę grupy o przejawach agresji i niebezpiecznych sytuacjach zaistniałych w grupie podczas jego dyżuru.

19. O wystąpieniu aktów agresji lub niebezpiecznych sytuacji z udziałem dziecka, poinformowany jest dyrektor lub wicedyrektor.

11. § 10

Działania długofalowe podejmowane przez wychowawców i specjalistów, w celu zapobiegania występowaniu aktów agresji u dzieci

1. Cykliczna ocena kompetencji emocjonalno-społecznych dziecka przejawiającego zachowania agresywne przez zespół nauczycieli i specjalistów, opracowanie dalszych wytycznych do pracy w przedszkolu i w domu.
2. Monitorowanie postępów dziecka i zapewnienie mu wsparcia w trudnych sytuacjach.
3. Prowadzenie zajęć wspomagających kompetencje emocjonalno-społeczne.
4. Wprowadzenie programów edukacyjnych dotyczących radzenia sobie z emocjami.
5. Organizowanie warsztatów dla nauczycieli i rodziców na temat metod pracy z dziećmi mających skłonności do agresywnego zachowania.
6. Ustalenie jasnych procedur ochrony przed agresją innych dzieci i pracowników placówki.
7. Przedstawienie rodzicom arkusza diagnozującego rodzaj, stopień nasilenia i częstotliwość występowania u ich dziecka zachowania o charakterze agresywnym.
8. Systematyczne spotkania wychowawców i specjalistów z rodzicami dziecka. Opracowanie i przekazywanie wytycznych do pracy w przedszkolu i w domu.
9. Skierowanie rodzica do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w celu uzyskania pogłębionej diagnozy dziecka. Sporządzenie dla rodzica udającego się z dzieckiem do poradni, informacji o jego rozwoju i zachowaniu w placówce.
10. Udostępnienie rodzicom listy placówek, które mogą zapewnić dziecku dodatkowe zajęcia zapobiegające agresywnemu zachowaniu.
11. Udział rodziców w konsultacjach, warsztatach i szkoleniach dla rodziców organizowanych przez przedszkole.
12. Udział rodziców w konsultacjach, szkoleniach i warsztatach organizowanych przez poradnię na terenie przedszkola.
13. W uzasadnionych przypadkach, wskazanie rodzicom konieczności udania się z dzieckiem do lekarzy specjalistów, np. neurologa, psychiatry, w celu dokonania pogłębionej diagnostyki.

12. 13. § 11

Procedura w sytuacji braku postępów wychowawczo – terapeutycznych u dziecka przejawiającego zachowania agresywne z jednoczesnym brakiem systematycznej współpracy ze strony rodziców

1. Placówka współpracuje z instytucjami wspierającymi rozwój i proces opiekuńczo-dydaktyczno-wychowawczy w placówce: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rodzinnym, zawodowymi i społecznymi kuratorami sądowymi.
2. Na umotywowany wniosek wychowawcy lub pracujących z dzieckiem specjalistów, także w sytuacji braku współpracy z rodzicami lub braku postępów w niwelowaniu agresji dziecka, dyrektor przedszkola zwraca się o pomoc do np. MOPR-u, MOPS-u.
3. Po przygotowaniu informacji przez wychowawców, placówka za zgodą rodziców, zwraca się do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o dokonanie pogłębionej diagnozy dotyczącej rozwoju i zachowania dziecka.
4. Przedszkole przekazuje informacje o sytuacji rodzinnej i zachowaniu dziecka powyższym instytucjom i prosi, aby rodzina została objęta monitoringiem i odpowiednim wsparciem.
5. W przypadku nieskuteczności powyższych działań, dyrektor ma prawo wnioskować do Sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.
6. W sytuacji podejrzenia nieprawidłowości wychowawczych, braku odpowiedniej opieki w rodzinie lub podejrzenia występowania w rodzinie przemocy psychicznej lub fizycznej, placówka zobowiązana jest do wszczęcia Procedury Niebieskiej Karty.
7. Skreślenie dziecka z listy dzieci uczęszczających do przedszkola – opis procedury:
 1. W sytuacji braku poprawy zachowania dziecka przejawiającego zachowania agresywne, szczególnie jeżeli jego zachowanie zagraża zdrowiu lub życiu pozostałych dzieci w grupie, bądź opiekujących się nim pracowników przedszkola, następuje wszczęcie procedury mającej na celu wykreślenie dziecka z listy wychowanków przedszkola.
 2. Wszczęcie procedury wykreślenia dziecka z listy wychowanków poprzedzone jest powołaniem komisji składającej się z wychowawców i specjalistów w celu kompleksowej analizy zachowania i postępów dziecka oraz niewystarczającej współpracy lub braku współpracy z jego rodzicami.
 3. Sytuacja jest przedstawiona na spotkaniu Rady Pedagogicznej. Następuje podjęcie uchwały przez Radę Pedagogiczną o relegowaniu / bądź nie relegowaniu dziecka z placówki.
 4. W wyniku podjętej Uchwały Rady Pedagogicznej o wykreśleniu dziecka z listy wychowanków przedszkola, następnie w wyniku decyzji administracyjnej dyrektora placówki, dziecko zostaje wykreślone z listy dzieci uczęszczających do Przedszkola Niepublicznego bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim.
 5. Skreślenie dziecka z listy podopiecznych stanowi ostateczne rozwiązanie. Jest to wyjątkowa, incydentalna, forma sankcji za naruszanie zasad współżycia społecznego obowiązujących w przedszkolu.

6. Rodzicowi przysługuje odwołanie od decyzji administracyjnej dotyczącej wykreślenia dziecka z listy wychowanków.

14. ZAŁĄCZNIKI

1. Oświadczenie rodzica, że zapoznał się z obowiązującym w placówce *Regulaminem postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim*.
2. Zgoda rodzica na zastosowanie procedury postępowania zawartej w *Regulaminie postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino*.
3. Formularz diagnostyczny agresywnego zachowania dziecka.
4. Informacja dla nauczyciela.
5. Kontrakt z rodzicami – wytyczne postępowania w przedszkolu i domu.
6. Spis instytucji do których rodzic może zgłosić się ze swoim dzieckiem po pomoc.

Załącznik nr 1
do Regulaminu postępowania z dzieckiem
przejawiającym zachowania agresywne
w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim

Aleksandrów Kujawski, dnia

Oświadczam, że zapoznałem się z “Regulaminu postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne” w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim akceptuję go i zobowiązuję się do jego przestrzegania.

Podpisy rodziców:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Załącznik nr 2
do Regulaminu postępowania z dzieckiem
przejawiającym zachowania agresywne
w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim

Aleksandrów Kujawski, dnia

Oświadczenie

Oświadczam, że zapoznałem się z “Regulaminu postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne” w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim.

Jednocześnie wyrażam zgodę na zastosowanie wobec mojego dziecka

.....
(imię i nazwisko dziecka)

Działania opisane w “Regulaminie postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne w Przedszkolu Niepublicznym Bim Bam Bino w Aleksandrowie Kujawskim, w przypadku wystąpienia u mojego dziecka zachowań agresywnych zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwa jego samego, innych dzieci i/lub nauczycieli, pracowników przedszkola, a w szczególności:

1. poleceń ustnych skierowanych do dziecka powtórzonych w razie potrzeby;
2. próby podjęcia wykonania prośby razem z dzieckiem (bycie blisko, wzięcie dziecka za rękę);
3. odsunięcie / wyciszenie dziecka (np. prośba by dziecko chwilę odpoczęło na krzeselku, wyprowadzenie z sali i pozostanie poza grupą pod opieką dorosłego do czasu, gdy dziecko się uspokoi, itd.);
4. przytrzymanie dziecka np. za rękę;
5. Holding – trzymanie dziecka w uścisku, całkowite zabezpieczenie osób znajdujących się wokół przed kopnięciem czy biciem przez dziecko;
6. Wezwania pogotowia ratunkowe, gdy sytuacja tego wymaga.

.....
podpis rodziców / opiekunów prawnych

Aleksandrów Kujawski, dnia

**Formularz diagnostyczny
agresywnego zachowania dziecka**

Dane dziecka:

Imię i nazwisko:

.....

Data urodzenia:

.....

Grupa wiekowa:

.....

Nazwa grupy:

.....

Rodzaj zachowania agresywnego:

1. Agresja fizyczna:

	Rodzaj zachowania	Czy zachowanie występuje: występuje-1 nie występuje-0	Jeżeli występuje to: Jaka częstotliwość występowania: incydentalnie-1 często-2 bardzo często-3	Uwagi:
1.	bicie (atak)			
2.	bicie (nadmierna obrona)			
3.	niszczenie zabawek (swoich, przedszkolnych, kolegów)			
4.	kopanie osób			
5.	kopanie sprzętów			
6.	rzucanie przedmiotami			
7.	gryzienie			
8.	drapanie			
9.	szczypanie			
10.	szarpanie kolegów (ubrań, części ciała)			
11.	podkładanie nóg			
12.	ciągnięcie za włosy			
13.	niszczenie prac (swoich, kolegów)			
14.	plucie			

Inne:

.....

.....

.....

2. Agresja werbalna:

	Rodzaj zachowania	Czy zachowanie występuje: występuje-1 nie występuje-0	Jeżeli występuje to: Jaka częstotliwość występowania: incydentalnie-1 często-2 bardzo często-3	Uwagi:
1.	przezywanie			
2.	bezzasadny krzyk kierowany do dziecka, nauczyciela, rodziców			
3.	ignorowanie poleceń i słów nauczyciela i woźnej			
4.	stosowanie wyzwisk lub innych obraźliwych słów			
5.	inicjowanie i prowokowanie kłótni			
6.	pokazywanie niecenzuralnych gestów			
7.	stosowanie wulgaryzmów			
8.	groźby, zastraszanie			
9.	złośliwe komentarze wobec nauczyciela			
10.	złośliwe komentarze kierowane do dzieci			

Inne:

.....

.....

.....

3. Agresja pośrednia:

	Rodzaj zachowania	Czy zachowanie występuje: występuje-1 nie występuje-0	Jeżeli występuje to: Jaka częstotliwość występowania: incydentalnie-1 często-2 bardzo często-3	Uwagi:
1.	niesłuchanie nauczyciela			
2.	niesłuchanie innego pracownika przedszkola			
3.	namawianie kolegów do robienia krzywdy innym dzieciom (konkretnej osobie)			
4.	wyśmiewanie			
5.	wymuszanie na nauczycielu pewnych zachowań			
6.	niezgodne z prawdą obwinianie kolegów bezpodstawne skarżenie			

Inne:

.....

.....

.....

4. Agresja relacji:

	Rodzaj zachowania	Czy zachowanie występuje: występuje-1 nie występuje-0	Jeżeli występuje to: Jaka częstotliwość występowania: incydentalnie-1 często-2 bardzo często-3	Uwagi:
1.	podżeganie do wykluczenia dziecka z grupy			
2.	narzucanie swojej woli			
3.	opór wobec nauczyciela			
4.	prowokowanie do agresywnego zachowania innych dzieci			
5.	przeszkadzanie i przerywanie w trakcie zajęć			
6.	żądanie natychmiastowego zaspokojenia swoich potrzeb			

Inne:

.....

.....

.....

Informacja dla nauczyciela

1. Sposoby zapobiegania dziecięcej agresji:

- rozpoznanie indywidualnych potrzeb dziecka oraz stworzenie warunków umożliwiających mu zaspokojenie ich w odpowiednim stopniu;
- stworzenie atmosfery zaufania, akceptacji i bezpieczeństwa;
- dawanie dobrych wzorców do naśladowania;
- ustalenie jasnych zasad i reguł, konsekwentne ich przestrzeganie;
- wzmacnianie pozytywnego zachowania (np. pochwała słowna);
- budowanie wewnętrznego systemu wartości;
- współpraca rodziców / opiekunów prawnych z nauczycielem dziecka;
- tworzenie sytuacji umożliwiających pozbycie się negatywnych emocji, rozładowywanie złości poprzez stosowanie takich metod, jak: rysunek terapeutyczny, bajkoterapia, pantomima, ćwiczenia ruchowe, zabawy relaksacyjne z muzyką, ćwiczenia oddechowe.

2. Przykłady sposobów pozbywania się i odreagowania dziecięcej złości:

- skrzynia / pudełko złości - w środku znajdują się stare gazety, które dziecko może gnieść, gdy wpadnie w złość;
- malowanie jaskrawymi kolorami na dużym arkuszu papieru, malowanie wulkanu złością wybuchającego;
- ludzik złości - np. pacynka lub skarpeta z namalowaną twarzą, do której można włożyć rękę i opowiedzieć o swoim zdenerwowaniu;
- zorganizowanie w domu / przedszkolu kąca złości - miejsce, w którym dziecko może usiąść i wyciszyć się, kiedy odczuwa zdenerwowanie;
- splukiwanie złości wraz z wodą w toalecie;
- woreczek złości, w którym dziecko może zamknąć negatywne emocje;
- terapia ruchem – wytupywanie złości np. Na gazecie, planszy, maty złości do wytupywania;
- ćwiczenia oddechowe - wydłużanie fazy wydechu, uspokojenie układu nerwowego, np. rozdmuchiwanie złości;
- zabawy z kartami emocji – wybranie kart z emocjami towarzyszącymi dziecku, rozmowa, stworzenie opowiadania.